

Notat

Ministeriet
for Ligestilling
og Kirke

Høringsnotat vedr. udkast til forslag til lov om ændring af lov om udnævnelse af biskopper og om stiftsbåndsløsning og forskellige andre love

Dato: 22. november 2013

Dokument nr. 110743/13

Sagsbehandler
Rasmus Paaske Larsen

Høringen

Ved brev af 26. juni 2013 sendte Ministeriet for Ligestilling og Kirke udkast til forslag til lov om ændring af lov om udnævnelse af biskopper og om stiftsbåndsløsning og forskellige andre love i høring.

Høringsparterne var biskopperne, stiftsøvrighederne, stiftsrådene, Landsforeningen af Menighedsråd, Den danske Præsteforening, Danmarks Provsteforening, Finansministeriet og Moderniseringsstyrelsen.

Høringsbrev, høringsliste og udkastet til lovforslag blev også offentliggjort på Høringsportalen og på hjemmesiden for Ministeriet for Ligestilling og Kirke.

Høringsfristen blev fastsat til den 6. september 2013.

På baggrund af den følgende debat besluttede ministeren for ligestilling og kirke, at høringskredsen skulle udvides, således at alle landets menighedsråd også blev inddraget som officielle høringsparter.

Ved brev af 8. juli 2013 til alle landets menighedsråd sendte Ministeriet for Ligestilling og Kirke derfor udkastet til lovforslaget til alle menighedsrådene.

For at sikre, at menighedsrådene fik rimelig tid til at forholde sig til høringsmaterialet, besluttede ministeren for ligestilling og kirke desuden at udskyde høringsfristen til udgangen af oktober måned 2013, hvilket også fremgik af høringsbrevet til menighedsrådene.

Ved selvstændigt brev af 8. juli 2013 til de oprindelige høringsparter, blev også de orienteret om den forlængede høringsfrist.

Høringssvarene

Sammenfatning

Opbakningen til udkastet til lovforslaget i den foreliggende udformning er relativt lav.

Langt de fleste høringssvar fra biskopperne, stiftsrådene, provstiudvalg, interesseorganisationer og foreninger og fra mange af menighedsrådene argumenterer for, at lovgivningsinitiativer om ændring af bispeembedet bør afvente, at Udvalget om en mere sammenhængende og moderne styringsstruktur for folkekirken (Styringsreformudvalget) har færdiggjort sit arbejde og afgivet sin endelige rapport i marts 2014, da den kan få betydning for, hvordan man ser biskopperne i den fremtidige styring af folkekirken.

Mange henviser i den forbindelse til, at udkastet til lovforslag vil forrykke magtbalancen mellem biskop/stift og provst/provstiudvalg.

En stor del af hørings svarene udtrykker desuden generel modvilje mod en begrænsning af biskoppers embedsperiode, og at såfremt der alligevel indføres en begrænsning af embedsperioden, bør denne ikke være under 12-15 år, da 10 år ikke vurderes som tilstrækkelig tid til at lære stiftet at kende. En række hørings svar giver endvidere udtryk for, at den erfaring, som biskopper med 10 års anciennitet eller mere har opnået, er et stort aktiv for bispeembedet.

Mange af hørings svarene finder, at såfremt der indføres en begrænsning af valgperioden, bør det være muligt for en biskop at søge egentligt genvalg i samme stift, eller foretage en forlængelse af valgperioden for en begrænset årrække, f.eks. 4 år. En del af hørings svarene må læses således, at en forlængelse af embedsperioden ikke forudsætter afholdelse af et egentligt valg, men at der konstateres et ønske herom fra et "kvalificeret flertal" af menighedsrådene i stiftet.

Det fremføres endvidere, at retræteordningen for biskopper, hvis valgperiode er udløbet, bør beskrives nærmere. Flere hørings svar finder, at finansieringen af en biskops retrætestilling ikke bør bæres af det enkelte stift, men af den samlede folkekirke, og de finder det problematisk, hvis retrætestillingerne betyder en nedgang i antallet af 'almindelige' præstestillinger.

Endvidere kommer en række hørings svar fra især menighedsråd med indsigelser mod en begrænsning af menighedsrådenes kaldsret i forbindelse med retrætestillingerne.

De fleste hørings svar omtaler forslaget om begrænsningen af valgperioden som en ansættelse på åremål. Som følge heraf indeholder disse hørings svar bl.a. også overvejelser vedrørende størrelsen af evt. åremålsstillæg og fratrædelsesbeløb til biskopperne. Da udkastet til lovforslag imidlertid ikke lægger op til en åremålsansættelse, men en begrænsning af valgperioden, er spørgsmål om åremålsstillæg og fratrædelsesbeløb ikke relevant.

Modtagne hørings svar

Ved høringsfristens udløb er der modtaget hørings svar fra biskoppen over Helsingør Stift, biskoppen over Aalborg Stift, biskoppen over Lolland-Falsters Stift, biskoppen over Haderslev Stift, biskoppen over Københavns Stift, biskoppen over Fyens Stift, biskoppen over Ribe Stift, biskoppen over Roskilde Stift, biskoppen over Viborg Stift, biskoppen over Århus Stift og Foreningen af danske biskopper.

Desuden er der modtaget hørings svar fra Stiftsrådet i Ribe Stift, Stiftsrådet i Fyens Stift, Stiftsrådet i Roskilde Stift, Stiftsrådet i Københavns Stift, Stiftsrådet i Viborg Stift, Stiftsrådet i Århus Stift og Stiftsrådet i Lolland-Falsters Stift.

Endvidere er der modtaget hørings svar fra Gentofte Provstiudvalg, Svendborg Provstiudvalg, Vor Frue-Vesterbro Provstiudvalg, Norddjurs Provstiudvalg, Provstiudvalget i Maribo Domprovsti, Holstebro Provstiudvalg, Amagerland Provstiudvalg, Ballerup-Furesø Provstiudvalg, Sydthy Provstiudvalg og Skads Provstiudvalg.

Der er også modtaget hørings svar fra Karlebo Sogns Menighedsråd, Jerslev-Hellum-Mylund Sogns Menighedsråd, Risbjerg Sogns Menighedsråd, Vigerslev

Sogns Menighedsråd, Mariendal Sogns Menighedsråd, Bølling-Sædding-Hanning-Finderup Sogns Menighedsråd, Hjallesø Sogns Menighedsråd, Vesterbro Sogns Menighedsråd, Hornborg Sogns Menighedsråd, Malling Sogns Menighedsråd, Sankt Clemens Sogns Menighedsråd, Kristkirkens Sogns Menighedsråd, Sankt Jørgens Sogns Menighedsråd, Sankt Olai Sogns Menighedsråd, Tjørring Sogns Menighedsråd, Villingerød Sogns Menighedsråd, Ørding Sogns Menighedsråd, Smidstrup-Skærup Sogns Menighedsråd, Ellevang Sogns Menighedsråd, Farum Sogns Menighedsråd, Nykøbing Falsters Sogns Menighedsråd, Søborggårds Sogns Menighedsråd, Århus Domsogns Menighedsråd, Godthaabs Sogns Menighedsråd, Sankt Nikolai Sogns Menighedsråd, Kirke Hyllinge Sogns Menighedsråd, Struer Sogns Menighedsråd, Mejdal Sogns Menighedsråd, Vinderup Sogns Menighedsråd, Lemvig-Heldum Sogns Menighedsråd, Enghøj Sogns Menighedsråd, Frederiksborg Slotssogns Menighedsråd, Solrød Sogns Menighedsråd, Vallensbæk Sogns Menighedsråd, Vester Skerninge-Ulbølle-Hundstrup Sogns Menighedsråd, Ballerup Sogns Menighedsråd, Lindevang Sogns Menighedsråd, Birket Sogns Menighedsråd, Herlufsholm Sogns Menighedsråd, Odder Sogns Menighedsråd, Husumvold Sogns Menighedsråd, Vinding Sogns Menighedsråd, Taulov Sogns Menighedsråd, Vejlstrop-Hejls-Taps Sogns Menighedsråd, Stenløse Sogns Menighedsråd, Veksø Sogns Menighedsråd, Menighedsrådet i Kr. Stillinge Sogn, Brønshøj Sogns Menighedsråd, Bregninge Sogns Menighedsråd, Hareskov Sogns Menighedsråd, Kirkeby Sogns Menighedsråd, Christians Sogns Menighedsråd, Valby Sogns Menighedsråd, Præstebro Sogns Menighedsråd, Rønne Sogns Menighedsråd, Gurre og Tikøb Sogns Menighedsråd, Høje Taastrup Sogns Menighedsråd, Helligånds Sogns Menighedsråd, Viborg Domsogns Menighedsråd, Værløse Sogns Menighedsråd, Hedested-Store Dalby Sogns Menighedsråd, Rungstedes Sogns Menighedsråd, Skjoldhøj Sogns Menighedsråd, Græsted Sogns Menighedsråd, Nebbelunde-Sædinge Sogns Menighedsråd, Flintholm Sogns Menighedsråd, Rømø Sogns Menighedsråd, Birkerød Sogns Menighedsråd, Thomas Kingo Sogns Menighedsråd, Beder Sogns Menighedsråd, Asmild Sogns Menighedsråd, Sorgenfri Sogns Menighedsråd, Kildebrønne Sogns Menighedsråd, Skjern Sogns Menighedsråd, Jersie-Kirke Skensved Sogns Menighedsråd, Hellebæk Sogns Menighedsråd, Maribo Domsogns Menighedsråd, Treenigheds Sogns Menighedsråd, Toreby Sogns Menighedsråd, Sneum Sogns Menighedsråd, Volstrup Sogns Menighedsråd, Fredens Sogns Menighedsråd og Frederiksværk-Vinderød Sogns Menighedsråd.

Høringssvar er også modtaget fra Den danske Præsteforening, Danmarks Provsteforening, Landsforeningen af Menighedsråd og fra Grundtvigsk Forum.

Endelig er der modtaget høringssvar fra sognepræst Henrik Guldbrandt Kjær, fra Henrik Børsholt og fra Ebba Bindslev.

Biskopperne har både samlet og hver for sig afgivet høringssvar. I en mail af 26. juni 2013 giver samtlige biskopper bl.a. udtryk for, at et lovforslag bør afvente at Styringsreformudvalget har færdiggjort sit arbejde, og dette argument gentages i et brev af 2. juli 2013.

Desuden har **Foreningen af danske biskopper** i brev af 5. september 2013 kritiseret indførelse af begrænsning af valgperioden, når 3 af de sidste 4 biskopper efter ansøgning er fratrukket bispeembedet for at overgå til anden ansættelse, og foreningen påpeger, at der ikke er udarbejdet en politik for åre-

målsansættelse. Biskopperne finder desuden, at lovforslaget vil medføre økonomiske udgifter til hyppigere bispevalg og finansiering af retrætestillinger. Endvidere finder de, uden i øvrigt at tilslutte sig en tidsbegrænset ansættelse som biskop, at en tidsbegrænsning i givet fald bør være højere end 10 år, f.eks. 12-15 år.

Biskoppen over Københavns Stift anfører, at en tidsbegrænsning af biskoppens stilling vil reducere hukommelsen i tilsynet med præster, provster og menighedsråd. Da biskoppen desuden skal have mulighed for at lære sit stift at kende, og da det tager lang tid at gennemføre strukturelle ændringer i stiftet, vil afbrydelse af sådanne processer betyde, at en ny biskop skal starte forfra, hvilket både vil modvirke dynamik i folkekirken og folkekirkenes sammenhængskraft med det øvrige samfund. Han finder desuden, at bispeembedet ikke er sammenligneligt med stillingerne som rigsrevisor eller Folketingets ombudsmand. Endelig mener han, at spørgsmål om retrætestilling er uafklaret, og at et evt. lovforslag bør afvente Styringsreformudvalget har færdiggjort sit arbejde.

Biskoppen over Helsingør Stift kan ikke tilslutte sig en begrænsning af biskoppers valgperiode. Hun mener det vil være til stor skade for det folkekirkelige liv, som opbygges gennem tillidsforhold mellem biskop, provster, præster og menighedsråd, der netop behøver tid, stabilitet og kontinuitet. Desuden mener hun der mangler fyldestgørende svar på, hvorledes man sikrer en retrætestilling til en biskop, hvis valgperiode er udløbet. Endelig finder hun, at en begrænsning af biskoppers valgperiode vil medføre en permanent valgstemning i folkekirken, hvilket hun ser som en truende politisering af folkekirken.

Biskoppen over Roskilde Stift finder, at en ændring af biskoppers ansættelsesforhold bør afvente udfaldet af rapporten fra Styringsreformudvalget og ikrafttrædelsen af de lovgivningsmæssige tiltag, der flyder af udvalgets anbefalinger. Han finder desuden, at bispeembedet ikke er sammenligneligt med stillingerne som rigsrevisor eller Folketingets ombudsmand. Han finder, at en evt. begrænsning af embedsperioden bør være på mindst 12 år, men gerne 15 år.

Biskoppen over Lolland-Falsters Stift er grundlæggende enig i konklusionerne i rapporten fra arbejdsgruppen om åremålsansættelse af biskopper m.v. fra december 2008, der foreslog åremålsansættelse af biskopper på 12 år. Han savner argumenter for at reducere embedsperioden til 10 år, da han ikke finder henvisningen til rigsrevisor og ombudsmand relevante. Han ser gerne, at en begrænsning af embedsperioden ledsages af en mulighed for genvalg i samme stift for en periode på f.eks. 4 år.

Biskoppen over Fyens Stift finder det ikke hensigtsmæssigt at begrænse biskoppers valgperiode. Hun mener ikke, at bispeembedet kan sammenlignes med rigsrevisor og ombudsmand. En begrænsning af embedsperioden vil medføre en svækkelse af bispeembedet og rykke magtbalancen fra biskop/stift til provst/provsti. Hun opfordrer til at man afventer Styringsreformudvalgets endelige rapport og høringsen herover, så biskoppernes ansættelsesvilkår kan inddrages i det evt. lovkompleks, der måtte følge heraf. Hun mener endeligt at forslaget vil medføre øgede udgifter til løn og pension for biskopper i retrætestillinger, hvilket vil indebære en reduktion af midlerne til almindelige præstestillinger.

Biskoppen over Aalborg Stift finder, at en embedsperiode på 10 år, uden mulighed for genvalg i samme stift, udgør et demokratisk problem. Desuden mener han ikke, at bispeembedet er sammenligneligt med rigsrevisor eller ombudsmand. En embedsperiode på 10 år er for kort, da man ikke kan erhverve den nødvendige erfaring på den tid. Embedsperioden bør derfor have en varighed af mindst 15 år. Han opfordrer til, at en ændring af biskoppers ansættelsesvilkår afventer Styringsreformudvalgets endelige rapport.

Biskoppen over Viborg Stift er af den opfattelse, at biskoppers embedsperiode skal være på 12 eller 15 år. Han pointerer, at biskoppens rolle i fremtiden afhænger af, hvilken struktur der bliver gældende i folkekirken fremover. Han finder det derfor meget betænkeligt på nuværende tidspunkt at fastsætte nye ansættelsesvilkår for kommende biskopper. Han opfordrer til at man afventer, at Styringsreformudvalget i marts 2014 afgiver sin endelige rapport, da den kan få betydning for, hvordan man ser biskopperne i den fremtidige styring af folkekirken.

Biskoppen over Århus Stift tilslutter sig høringsvaret fra Stiftsrådet i Århus Stift, der ikke kan tiltræde udkastet til lovforslag.

Biskoppen over Ribe Stift mener, at en tidsbegrænsning af bispeembedet vil forskyde magtbalancen mellem biskop/stift og provst/provsti. Hun mener videre, at det vil medføre merudgifter, der på sigt vil reducere antallet af præster. Hun finder, at retræteordningen i praksis kan betyde, at tidligere biskopper tilbydes retrætestillinger, der ikke afspejler et reelt folkekirkeligt behov, hvilket sætter spørgsmålstejn ved ordningen. Hun finder det desuden mest naturligt at afvente den endelige rapport fra Styringsreformudvalget i marts 2014.

Biskoppen over Haderslev Stift kan ikke støttes udkastet til lovforslag. En embedsperiode på 10 år er for kort, og vil forrykke magtbalancen mellem biskop og provst til skade for fællesskabet, den teologiske sammenhæng, den folkekirkelige udvikling og mobiliteten. Hun finder det afgørende, at bispeembedet tænkes ind i den samlede styring af folkekirken, og at der er sammenhæng mellem embedet, dets opgaver og ansættelsesformen. Hun anmoder derfor om, at der ikke gennemføres ændringer af biskoppernes ansættelsesvilkår, før der er fundet en form for folkekirkens fremtidige styrelse.

Stiftsrådet i Københavns Stift finder ikke, at bispeembedet kan sammenlignes med stillingen som rigsrevisor eller ombudsmand. Stiftsrådet finder, at spørgsmålet om ændring af biskoppers ansættelsesforhold bør henvises til en samlet behandling af ansættelsesforholdene for præster, provster og biskopper i et kommende folkekirkeråd, samt at udgifterne til retrætestillinger bør løftes af den samlede folkekirke og ikke af det enkelte stift.

Stiftsrådet i Roskilde Stift finder ikke behov for at ændre ansættelsesformen for biskopper på nuværende tidspunkt. Spørgsmålet bør først tages op, når arbejdet med en ny styringsstruktur for folkekirken er tilendebragt. Embedsperioden bør i givet fald være på 15 år, da 10 år er for kort og spild af ressourcer.

Stiftsrådet i Lolland-Falsters Stift kan ikke anbefale en begrænsning af embedsperioden for biskopper. Hvis der alligevel indføres en begrænsning, bør den være 12 år med mulighed for forlængelse med yderligere 4 år i samme

stift. Stiftsrådet meder desuden, at retrætestillinger for biskopper skal respektere menighedsrådenes kaldsret.

Stiftsrådet i Fyens Stift afviser forslaget om begrænsning af biskoppers valgperiode. Skulle en sådan ordning alligevel blive indført, bør embedsperioden ikke være 10 år, men 12-15 år. Stiftsrådet finder desuden, at forslaget vil medføre øgede udgifter, og stiftsrådet finder det beklageligt, at forslaget reducerer menighedsrådenes kaldsret ved besættelse af retrætestillinger.

Stiftsrådet i Ribe Stift er skeptisk overfor en begrænsning af valgperioden til 10 år. Stiftsrådet mener, at det vil forrykke magtbalancen mellem biskop og provst, og at det også vil betyde øgede udgifter. Såfremt der indføres en begrænsning af valgperioden, bør den som minimum være 15 år.

Stiftsrådet i Viborg Stift henstiller, at lovgivning på området afventer Styringsreformudvalgets endelige rapport i 2014.

Et flertal af medlemmerne af **Stiftsrådet i Århus Stift** er helt grundlæggende modstandere af begrænsning af biskoppers valgperiode, mens et mindretal er for åremålsbegrænsning af valgperioden. Alle medlemmerne af stiftsrådet er dog enige om, at det foreliggende udkast til lovforslag ikke kan anbefales, og stiftsrådet udtrykker sin bekymring over, at forslaget er første skridt i retning af ansættelse af biskopper fremfor valg af biskopper.

Gentofte Provstiudvalg mener, at ændringer af biskoppernes ansættelsesforhold tidligst bør ske som led i en samlet afklaring af folkekirkenes styringsstruktur, og provstiudvalget støtter derfor ikke en ændring på nuværende tidspunkt.

Svendborg Provstiudvalg kan ikke anbefale forslaget, da det vidner om en total mangel på forståelse af bispeembedets art og funktion i folkekirken.

Vor Frue-Vesterbro Provstiudvalg støtter en begrænsning af valgperioden, men finder, at den bør være på 12 år. Provstiudvalget finder dog, at beskrivelsen af biskoppers rettigheder i forbindelse med retrætestillingen er for vagt beskrevet. Før der for alvor kan tages stilling til forslaget, må en nærmere beskrivelse af retræteordningen derfor først sendes i høring.

Norddjurs Provstiudvalg finder ikke begrundelserne for begrænsning af embedsperioden i udkastet til lovforslag overbevisende. Provstiudvalget går derfor ikke ind for udkastet til lovforslag.

Provstiudvalget i Maribo Domprovsti kan ikke støtte gennemførelse af udkastet til lovforslag. Såfremt der gennemføres en begrænsning af embedsperioden, bør den være på mindst 12 år. Provstiudvalget mener desuden, at retræteordningen ikke er tilstrækkeligt konkret beskrevet, men forudser, at den bliver økonomisk tung. Endvidere bør biskopper kunne søge genvalg i samme stift.

Holstebro Provstiudvalg kan ikke gå ind for udkastet til lovforslaget. Provstiudvalget finder at det vil svække bispeembedet, og at det ikke giver garanti for, at bispeembedet tilføres ny dynamik. Folkekirken har en lang tradition for at bygge på faste embeder, og spørgsmålet om evt. ændring af bispeembedet bør afvente at den igangværende proces om en mere sammenhængende og moderne styringsstruktur for folkekirken afsluttes.

Amagerland Provstiudvalg kan ikke bifalde udkastet til lovforslag. Bispeembedets vigtigste opgave er et åndeligt embede, og denne opgave har aldrig været tidsbegrænset. En biskop har med sin øgede indsigt, netværksdannelse i ind- og udland mulighed for at yde sit væsentligste bidrag efter det 10. år.

Ballerup-Furesø Provstiudvalg støtter en begrænsning af biskoppers embedsperiode, men anbefaler at perioden bliver på 12 år og ikke kun 10 år.

Sydthy Provstiudvalg finder bispeembedet uforeneligt med en begrænsning af embedsperioden. Hvis en sådan alligevel indføres, bør den ikke være på under 15 år.

Skads Provstiudvalg finder det unødvendigt og uhensigtsmæssigt at reducere bispeembedets maksimale embedsperiode fra 12 til 10 år. Provstiudvalget vurderer, at det vil føre til færre og mindre kvalificerede bispekandidater.

Landsforeningen af Menighedsråd finder, at en begrænsning af biskoppers embedsperiode kan være til gavn for folkekirken, men mener, at perioden bør være på 12 år og ikke 10 år. Landsforeningen forudsætter, at finansieringen af retrætestillinger til biskopper ikke påhviler det enkelte stift, men den samlede folkekirke.

Den danske Præsteforening kan ikke tilslutte sig udkastet til lovforslag. Foreningen finder, at der mangler en udredning af biskoppens rolle og funktion, herunder bispemødernes status, idet bilag 2 til udkastet til lovforslag ikke er tiltrækkeligt. Endvidere er løn- og ansættelsesvilkårene i udkastet ikke tilfredsstillende. Endelig finder foreningen, at der mangler en koordinering med Styringsreformudvalgets arbejde. Ændringer af biskoppers ansættelsesvilkår bør derfor afvente konklusionerne på Styringsreformudvalgets arbejde og høringsprocessen om folkekirkens fremtidige styringsform.

Danmarks Provsteforening tilslutter sig en begrænsning af biskoppers valgperiode, men finder, at 10 år er for lidt. Sammenligningen med rigsrevisor og ombudsmand er ikke indlysende, og foreningen mener, at en valgperiode på 12 år er mere passende for biskopper. Foreningen finder endvidere, at genvalg i samme stift for en begrænset periode bør være muligt.

Grundtvigsk Forum kan gå ind for en begrænsning af biskoppers valgperiode. Foreningen taler dog for en valgperiode på 12 år med mulighed for genvalg i samme stift. Foreningen er ikke enig med ministeriet i, at beskrivelsen af bispeembedet i bilag 2 til udkastet til lovforslag er tilstrækkelig, da den ikke rummer tilstrækkelig afklaring af bispeembedets funktion i en kommende struktur for folkekirken.

Karlebo Sogns Menighedsråd kan ikke støtte forslaget. Rådet mener, at det vil svække menighedsrådenes demokratiske ret til frit at vælge biskop, og medføre en centralisering af magt til ministeren. Rådet finder også, at en valgperiode på 10 år er udtryk for 'erfaringsdiskriminering'. Rådet modsætter sig indskrænkning af kaldsretten, hvorved et menighedsråd kan blive påtvunget en retrætestilling til en biskop.

Jerslev-Hellum-Mylund Sogns Menighedsråd er imod forslaget, og ønsker at fastholde den nuværende ordning. Bispeembedet er ikke sammenligneligt med ombudsmand eller rigsrevisor.

Risbjerg Sogns Menighedsråd mener, at forslaget er en forfejlet og indskrænkende administratørgørelse af bispeembedet, hvorfor det bør tages af bordet. Bispeembedet kan ikke sammenlignes med rigsrevisor eller ombudsmand.

Vigerslev Sogns Menighedsråd mener, at det bør være muligt for en biskop at stille op til genvalg i samme stift efter en karenperiode.

Mariendal Sogns Menighedsråd går ikke ind for forslaget, da en begrænset embedsperiode ikke giver biskoppen reel mulighed for at arbejde langsigtet og gennemføre nye idéer.

Bølling-Sædding-Hanning-Finderup Sognes Menighedsråd mener, at en begrænsning af biskoppens embedsperiode til 10 år vil svække bispeembedets autoritet og give Folketing og minister større indflydelse på kirkens indre anliggender, hvilket rådet ikke ønsker. En begrænsning af valgperioden vil kunne afholde kvalificerede kandidater fra at stille op til bispevalg, og vil ikke gøre biskopper bedre til at virke som inspiratorer eller fornyere af kirkens budskab.

Sankt Olai Sogns Menighedsråd tilslutter sig forslaget, idet rådet dog forudsætter, at vedkommende kan genvælges, så længe embedet bestrides tilfredsstillende. Det skal dog være muligt at fremtvinge et nyt bispevalg inden for 10-års perioden, hvis et kvalificeret flertal af stiftets menighedsrådsmedlemmer udtrykker begrundet mistillid til biskoppen.

Sankt Jørgens Sogns Menighedsråd mener overordnet, at det er betimeligt at udskyde spørgsmål om biskoppers ansættelsesforhold, indtil den igangværende debat om modernisering af folkekirkens styringsstruktur er afklaret.

Kristkirkens Sogns Menighedsråd finder, at forslaget indebærer en funktionærgørelse af bispeembedet, hvilket er et formynderisk indgreb fra staten mod folkekirkens indre anliggender. Rådet finder det irrelevant at tale om en begrænsning af biskoppers embedsperiode, da embedet fordrer indsigt tilegnet gennem erfaring.

Sankt Clemens Sogn finder forslaget uantageligt, og tager på det kraftigste afstand fra åremålsbegrænsning af valgperioden.

Malling Sogns Menighedsråd mener ikke at det er en god idé at begrænse biskoppers embedsperiode. Man bør i stedet tilstræbe at vælge biskopper med en vis alder, da embedet kræver erfaring, visdom og en vis pondus. 10 år er for kort tid, og bispeembedet er ikke sammenligneligt med rigsrevisor eller ombudsmand.

Hornborg Sogns Menighedsråd går ind for begrænsning af biskoppers embedsperiode. Rådet finder det mindre vigtigt om det bliver en periode på 10 eller 12 år.

Vesterbro Sogns Menighedsråd tilslutter sig tanken om at begrænse valgperioden for biskopper. Rådet foreslår dog en valgperiode på 6 år med mulighed for genvalg i samme stift.

Hjallelse Sogns Menighedsråd er imod indførelse af en begrænsning af biskoppers valgperiode.

Tjørring Sogns Menighedsråd støtter forslaget.

Villingerød Sogns Menighedsråd støtter forslaget, forudsat det bliver muligt at søge genvalg for endnu en periode på 10 år i samme stift. Rådet mener derfor, at biskoppers pligtige afgangsalder på 70 år bør ophæves.

Ørding Sogns Menighedsråd er imod forslaget. Rådet finder det meget utilfredsstillende for menighedsrådsmedlemmer, hvis deres biskop ikke får ordentlig tid til at lære stiftet og menighederne at kende.

Smidstrup-Skærup Sogns Menighedsråd finder tidspunktet for fremsættelse af forslaget utidigt i lyset af den verserende debat på baggrund af Styringsreformudvalgets debatoplæg.

Medlemmerne af **Ellevang Sogns Menighedsråd** er usikre på, om en begrænsning af biskoppers embedsperiode er til gavn for folkekirken. De ser dog ingen grund til at reducere embedsperioden yderligere i forhold til de 12 år, der tidligere har været foreslået.

Farum Sogns Menighedsråd er delt omtrent midtover i sin holdning.

Den ene del går imod forslaget. Det har præg af en omsiggribende koncerntanke, der risikerer at trække folkekirken i retning af mere topstyring. Fornyelse kommer af stabilitet og biskoppens lange kendskab til stiftet.

Den anden del går ind for en begrænsning af biskoppers embedsperiode til 12 år, og med ansættelse på tjenestemandslignende vilkår. Indhold og vilkår for retrætestillingerne bør dog beskrives nærmere, og retrætestillingen må ikke gå ud over den sædvanlige procedure ved ansættelse af nye sognepræster.

Nykøbing Falsters Sogns Menighedsråd går ikke ind for, at biskoppers embedsperiode begrænses.

Søborggård Sogns Menighedsråd tilslutter sig intentionen bag begrænsning af biskoppers embedsperiode. Der bør dog tilvejebringes en for menighedsrådene tilfredsstillende afklaring af længden af den begrænsede embedsperiode, biskoppens mulighed for at søge genvalg og en række forhold vedr. biskoppens retrætestilling.

Århus Domsogns Menighedsråd kan ikke støtte forslaget. Begrænsning af biskoppers embedsperiode er udtryk for manglende blik for folkekirkens særlige værdigrundlag. Der opstår risiko for politisering af bispeembedet ved hyppigere valg, f.eks. hvert 10. år. Hensynet til at honorere tidens krav om dynamik varetages allerede af den pligtige afgangsalder på 70 år.

Godthaabs Sogns Menighedsråd går ind for en begrænsning af embedsperioden til 10 år, dog under forudsætning af, at der bliver mulighed for genvalg i samme stift.

Sankt Nikolaj Sogns Menighedsråd kan ikke anbefale en gennemførelse af forslaget. Såfremt der alligevel indføres en begrænsning af biskoppers embedsperiode, foreslår rådet at den bliver på 12 år. Såfremt et kvalificeret flertal af stiftets menighedsråd ønsker det, skal perioden kunne forlænges med 4 år.

Kirke Hyllinge Sogns Menighedsråd mener ikke, at bispeembedet kan sammenlignes med rigsrevisor eller ombudsmand. Rådet foreslår, at man lægger sig mere op ad åremålslovens regler, så der dels bliver mulighed for forlængelse i en kortere periode uden opslag, dels mulighed for genvalg efter opslag.

Struer Sogns Menighedsråd mener, at lovgivningsarbejdet skal sættes i bero. Det er afgørende, at arbejdet med styringsstrukturen færdiggøres, og at der herefter foretages en afklaring af bispeembedets gejstlige og forvaltningsmæssige indhold, forinden der tages stilling til evt. begrænsning af biskoppers embedsperiode.

Mejdal Sogns Menighedsråd finder, at embedsperioden bør være mindst 12 år, og der skal være mulighed for genvalg i samme stift.

Vinderup Sogns Menighedsråd ser bispeembedet som en slutstilling, som man gennem faglig virke og efteruddannelse kvalificerer sig til. Vil man have kvalitet i bispeembedet, bør man tiltrækker ansøgere med såvel livserfaring som faglige kvalifikationer og give dem mulighed for at udføre hvervet i mere end 10 år.

Lemvig og Heldum Sognes Menighedsråd ønsker ikke at begrænse biskoppers embedsperiode. De ønsker derimod at fastholde den nuværende ordning.

Enghøj Sogns Menighedsråd ønsker ingen ændringer på området. Rådet mener, at en begrænsning af embedsperioden betyder, at biskoppen opfattes som funktionær, hvilket er uforeneligt med biskoppens rolle og arbejde. Hvis der alligevel indføres en begrænsning, bør den være på 15 år.

Frederiksborg Slotssogns Menighedsråd er positiv over for forslaget. Rådet finder det vigtigt, at biskoppen er sikret en retrætestilling, men at man bør overveje at give et menighedsråd vetoret, hvis retrætestillingen skal placeres i det pågældende sogn.

Solrød Sogns Menighedsråd kan gå ind for en begrænsning af embedsperioden til 10 eller 12 år. Rådet mener desuden, at der skal være mulighed for genvalg i samme stift for en ny periode.

Vallensbæk Sogns Menighedsråd mener, at 10 år er for kort en embedsperiode til at opbygge og fremme et stærkt og konstruktivt samarbejde mellem stiftet og de mange sogne og menighedsråd, Embedsperioden bør være minimum 12 år.

Et flertal i **Vester Skerninge-Ulbølle-Hundstrup Sognes Menighedsråd** modsætter sig en begrænsning af biskoppers valgperiode til 10 år. Folkekirken er ikke en virksomhed, og derfor skal hverken folkekirke eller biskop underlægges erhvervslivets normer eller styringsredskaber. Bispeembedet er ikke sammenligneligt med rigsrevisor eller ombudsmand. Folkekirkens midler skal ikke gå til bekostelige og skræddersyede retrætestillinger som der ikke er behov for, hvis embedsperioden ikke begrænses.

Ballerup Sogns Menighedsråd er imod forslaget. Rådet mener, at bispeembedet fordrer tillid og kontinuitet, og hyppigere bispevalg vil nok modvirke dette. Desuden vil hyppigere bispevalg ikke øge bispeembedets demokratiske legitimitet. Folkekirkens demokratiske legitimitet ligger først og fremmest i folkekirkens frihedstradition og i forkyndelsesfriheden, der bygger på tillid og åbenhed.

Lindevang Sogns Menighedsråd går ind for en begrænsning af biskoppers embedsperiode, og finder 10 år rimeligt, hvis der samtidig bliver mulighed for, at en biskop kan genvælges i samme stift. Hvis mulighed for genvalg er udeluk-

ket, bør embedsperioden være på 12 år. Endelig mener rådet, at det er en fælles folkekirkelig opgave at sørge for retrætestillinger til afgåede biskopper, så denne opgave bør ikke pålægge de enkelte stifter.

Birket Sogns Menighedsråd finder ikke anledning til at ændre på den bestående ordning. Rådet finder det forkert at man vil reducere bispeembedet til en almindelig lederstilling i statens hierarki, og det kan få uheldige konsekvenser.

Herlufsholm Sogns Menighedsråd afviser en begrænsning af embedsperioden til 10 år, da det er i strid med behovet for stabilitet og kontinuitet i embedet, og da det indebærer en nedvurdering af bispeembedets autoritet. Desuden er det ikke nødvendigvis velkomment for et menighedsråd at få overdraget en fratrædt biskop som lokal sognepræst.

Odder Sogns Menighedsråd mener, at et lovforslag skal afvente færdiggørelsen af debatten om folkekirkens struktur.

Husumvold Sogns Menighedsråd støtter forslaget, men mener desuden, at biskopper skal have mulighed for genvalg i samme stift.

Vinding Sogns Menighedsråd tiltræder en valgperiode på 10 år for biskopper.

Taulov Sogns Menighedsråd tiltræder en begrænsning af embedsperioden, men finder det mindre vigtigt om det bliver til 10 eller 12 år. Rådet kan også forestille sig en valgperiode på 8 år, samtidig med muligheden for genvalg i samme stift.

Vejstrup-Hejls-Taps Sognes Menighedsråd tilslutter sig en begrænsning af embedsperioden, men ser helst at perioden bliver på 12 år. Rådet ser også helst, at der bliver mulighed for genvalg i samme stift.

Stenløse Sogns Menighedsråd finder ikke, at der er behov for at begrænse biskoppers embedsperiode.

Veksø Sogns Menighedsråd finder det ganske klart, at det uændret biskopper bør ansættes som tjenestemænd uden anden tidsbegrænsning end den pligtige afgangsalder. Biskoppen kan ikke være kritisk og uafhængig med en begrænset embedsperiode.

Kirke Stillinge Sogns Menighedsråd kan under ingen omstændigheder gå ind for en begrænsning af biskoppers valgperiode.

Brønshøj Sogns Menighedsråd mener ikke, at det er meget nødvendigt at begrænse biskoppers embedsperiode. Rådet mener, at embedsperioden kan fastsættes til 12 år, med mulighed for forlængelse i yderligere 3 år, hvis der i stiftet og hos biskoppen er interesse herfor.

Bregninge Sogns Menighedsråd mener at forslaget bør afvises, da det totalt mangler forståelse for bispeembedets art og funktion.

Hareskov Sogns Menighedsråd mener, at argumentationen for den foreslåede ændring er svag og i høj grad diskutabel, da den nuværende ordning er fuldt tilfredsstillende. Såfremt der alligevel indføres en begrænsning af biskoppers embedsperiode, bør embedsperioden blive så lang som muligt.

Kirkeby Sogns Menighedsråd mener, at forslaget bør afvises, da det totalt mangler forståelse for bispeembedets art og funktion.

Christians Sogns Menighedsråd finder det helt afgørende, at folkekirkens styring er afklaret, inden der evt. sker en begrænsning af biskoppers valgperiode.

Valby Sogns Menighedsråd kan ikke anbefale udkastet i den foreliggende form. Rådet foreslår en valgperiode på 12 år med mulighed for genvalg i samme stift.

Præstebro Sogns Menighedsråd kan ikke tilslutte sig forslaget i den nuværende form, da det ikke kan gennemføres uden store økonomiske konsekvenser. Rådet finder det uacceptabelt at menighedsrådet ikke høres, når en biskop skal tiltræde en retrætestilling. Lovforslaget bør afvente afslutningen af arbejdet med udviklingen af en sammenhængende og moderne styringsstruktur for folkekirken

Sankt Nikolaj Sogns Menighedsråd finder, at det må være op til et evt. folkekirkeligt organ at tage et sådan initiativ, hvis det skal tages.

Gurre og Tikøb Sognes Menighedsråd går ikke ind for en begrænsning af biskoppers embedsperiode, da det indebærer risiko for en svækkelse af embedets integritet og autoritet. Såfremt en begrænsning alligevel gennemføres, ønsker rådene mulighed for at biskoppen kan genvælges i samme stift.

Høje Taastrup Sogns Menighedsråd finder det naturligt at forslaget afventer færdiggørelse af arbejdet om en mere moderne og sammenhængende styringsstruktur. Bispeembedet er ikke sammenligneligt med rigsrevisor eller ombudsmand, så en evt. begrænset valgperiode bør være på 12 år, med mulighed for genvalg i samme stift.

Helligånds Sogns Menighedsråd ønsker at fastholde den nuværende ordning, da en begrænsning af valgperioden vil lægge begrænsning på bispeembedet. At besættelse af retrætestilling foreslås uden om menighedsrådet er uværdigt for alle parter. En drøftelse om evt. ændring af nuværende tilstand bør tages i et kommende kirkeorgan.

Viborg Domsogns Menighedsråd mener ikke, at bispeembedet er sammenligneligt med rigsrevisor eller ombudsmand. Der bør ikke ændres på biskoppers nuværende ansættelsesforhold.

Værløse Sogns Menighedsråd mener, at argumentationen for den foreslåede ændring er svag og i høj grad diskutabel, da den nuværende ordning er fuldt tilfredsstillende. Såfremt der alligevel indføres en begrænsning af biskoppers embedsperiode, bør embedsperioden blive så lang som muligt.

Hedensted-Store Dalby Sogns Menighedsråd mener ikke, at bispeembedet kan sammenlignes med rigsrevisor eller ombudsmand, og rådet er utilfreds med fremsættelsen af forslaget, så længe Styringsreformudvalgets debatoplæg ikke er færdigdrøftet. Rådet kan dog gå ind for en evt. begrænsning af embedsperioden til 12 år med mulighed for genvalg i samme stift. Rådet ønsker dog, at ministeren er lydhør over for de siddende biskoppers overvejelser om embedsperiodens længde.

Rungsted Sogns Menighedsråd kan ikke støtte udkastet til lovforslag, som menighedsrådet finder dårligt begrundet. Rådet mener bl.a., at forslaget er udtryk for 'erfaringsdiskriminering', og at forslaget om retrætestillinger trænger

til en opstramning, da det på sigt kan sætte menighedsrådenes kaldsret under pres, hvilket er uacceptabelt.

Skjoldhøj Sogns Menighedsråd er helt grundlæggende modstandere af begrænsning af biskoppers embedsperiode, og kan derfor ikke anbefale udkastet til lovforslaget. Rådet finder heller ikke, at bispeembedet ikke er sammenligneligt med rigsrevisor eller ombudsmand.

Græsted Sogns Menighedsråd finder det principielt problematisk, at ministeriet blander sig i ansættelsen af folkekirkens biskopper. Et udspil om begrænsning af biskoppers embedsperiode må komme fra biskopperne selv.

Nebbelunde-Sædinge Sogns Menighedsråd tilslutter sig en begrænset embedsperiode på 10 år, idet rådet dog påpeger, at det ikke må medføre økonomiske omkostninger for kirken. Fremtidige biskopper skal dog ikke ansættes som tjenestemænd, men på overenskomst. Besættelse af retrætestillinger for biskopper skal desuden respektere menighedsrådenes kaldsret.

Flintholm Sogns Menighedsråd er ikke afvisende over for en begrænsning af biskoppers embedsperiode, men finder dog, at bispekollegiet skal tages med på råd om længden af embedsperioden. Desuden skal genvalg i samme stift være muligt.

Rømø Sogns Menighedsråd kan ikke anbefale begrænsning af biskoppers embedsperiode.

Birkerød Sogns Menighedsråd finder ikke, at forslaget kan bidrage til styrkelse af liv og vækst i folkekirken. Det er ikke godt for noget som helst, og i bedste fald betydningsløst og i værste fald skadeligt for bispeembedet. Der foreligger ikke tilstrækkelig begrundelse for en begrænsning af biskoppers embedsperiode. Rådet finder ikke, at 10 eller 12 år er relevante bud på, hvor længe det tager en biskop at lære sit stift at kende. Det vil blive vanskeligt at placere en afgået biskop i en retrætestilling som almindelig sognepræst.

Thomas Kingos Sogns Menighedsråd udtaler sig positivt om forslaget til en begrænsning af biskoppers embedsperiode til 10 år.

Beder Sogns Menighedsråd kan ikke gå ind for en vedtagelse af udkastet til lovforslag om begrænsning af biskoppers embedsperiode.

Asmild Sogns Menighedsråd mener ikke, at der er tale om et godt forslag. Rådet mener derfor, at ministeren ikke skal fremsætte lovforslaget.

Sorgenfri Sogns Menighedsråd mener, at forslaget vil være stærkt medvirkende til et uønsket skred i folkekirken fra gejstlighed til embedsværk. Forslaget vil medføre en ændring af magtbalancen mellem biskop og provst. Rådet bemærker forslagets negative ændring af deres kaldsret, og ser alt i alt forslaget som et forkert tiltag for folkekirken.

Kildebrønde Sogns Menighedsråd mener, at det som udgangspunkt er naturligt at lade forslaget afvente, at arbejdet om folkekirkens fremtidige styringsstruktur bliver afgjort. En valgperiode på 12 år virker dog mere passende end 10 år, da bispeembedet ikke kan sammenlignes med rigsrevisor eller ombudsmand. Stiftets menighedsråd skal selv tage stilling til, hvorvidt en biskop skal kunne få sin embedsperiode i stiftet forlænget.

Skjern Sogns Menighedsråd ønsker at afvente en færdiggørelse af diskussionen om folkekirkens fremtidige styringsstruktur. Rådet synes ikke at det er en god idé at begrænse biskoppers embedsperiode til et bestemt antal år. Rådet anfægter desuden, at forslaget ikke vil have økonomiske konsekvenser, bl.a. pga. udgifter til biskoppernes retrætestillinger.

Jersie-Kirke Skensved Sogns Menighedsråd tager forslaget til følge.

Hellebæk Sogns Menighedsråd kan ikke tilslutte sig forslaget, men ønsker den nuværende retstilstand for biskopper opretholdt.

Maribo Domsogns Menighedsråd er ikke enig i, at biskoppers embedsperiode skal begrænses til 10 år. Såfremt der alligevel indføres en begrænsning af biskoppers valgperiode, må besættelse af biskoppers retrætestillinger ske med respekt for menighedsrådenes kaldsret.

Treenigheds Sogns Menighedsråd ønsker at gøre indsigelse mod forslaget. Bispeembedet er ikke sammenligneligt med rigsrevisor eller ombudsmand. Forslaget vil medføre tab af kontinuitet og erfaring i bispekollegiet.

Toreby Sogns Menighedsråd har besluttet, at rådet ikke kan gå ind for forslaget.

Sneum Sogns Menighedsråd mener, at en begrænsning af embedsperioden bør være på 12 år. Det er at sende et forkert signal, hvis man sammenligner bispeembedet med rigsrevisor eller ombudsmand. Det bør desuden være muligt at genvælge en biskop i samme stift. Retrætestillinger må ikke begrænse det samlede antal sognepræster eller begrænse bevillingen til præsteløn, og retrætestillinger skal besættes med respekt for menighedsrådenes kaldsret.

Voldstrup Sogns Menighedsråd finder ikke, at bispeembedet tåler sammenligning med rigsrevisor eller ombudsmand. Rådet anbefaler derfor, at de nuværende regler ikke ændres, således som forslaget ellers lægger op til.

Fredens Sogns Menighedsråd kan tilslutte sig forslaget i den foreliggende form.

Frederiksværk-Vinderød Sogns Menighedsråd er ikke imod en begrænsning af biskoppers embedsperiode. Den skal dog kunne forlænges. Hvis embedsperioden kan forlænges med f.eks. 4 år, gør det intet hvis den første embedsperiode f.eks. er på 10-12 år.

Sognepræst Henrik Guldbrandt Kjær mener det er en dårlig idé at fastsætte en embedsperiode for biskopper på 10-15 år, da det tager langt tid at lære et stift at kende helt ud i krogene. Han mener desuden, at kontinuitet og stabilitet er nøgleord for bispeembedet.

Henrik Børsholt er ikke enig i udkastet til lovforslag, da biskopper ikke bør ansættes på ringere vilkår end de præster, de er ledere af. Han mener derfor, at forslaget bør trækkes tilbage, da det kan komme til at stå i vejen for debatten i forbindelse med Styringsreformudvalgets arbejde.

Ebba Bindslev synes godt om, at biskoppers embedsperiode begrænses til 10 år. Hun mener også, at alle i stiftet – ikke kun præster og menighedsråd – skal have mulighed for at stemme ved bispevalg, nøjagtig som ved kommunalvalg og folketingsvalg.